

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
ORIOL HUGUET, director general
JOSEP PLANAS, director financer
ESTHER CARALPS, directora de màrqueting i comunicació
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, cap de sistemes

**REACCIÓ DESPROPORCIONADA
DAVANT L'ESTATUT**

Ramon Tremosa i
Balcells

Professor de teoria econòmica a la UB
www.ramontremosa.com

EN SÍNTESI

Malura
partidista

Castella eterna

Les reaccions hostils contra l'Estatut de Catalunya han estat gairebé unànimes tant entre la dreta liberal com entre l'esquerra progressista espanyoles. En ple segle XXI, amb una economia modernitzada i integrada en el context internacional, es repeteixen tòpics i arguments que ja es van fer servir contra els Estatuts de Núria i de Sau. Joan B. Culla escrivia fa poc a *El País* que només per contemplar aquest magne espectacle, impagable i revelador, "de la caiguda de tantes màscares i per comprovar fins on pot arribar la demagògia", ja pagava la pena haver posat en marxa l'Estatut.

LA LITERATURA UNIVERSAL DÓNA ALGUNA RESPOSTA per mirar d'entendre aquesta reacció tan desproporcionada, davant d'una proposta d'Estatut que no és pas un text de màxims, sinó el clàssic exercici de pactisme català que aspira a compartir poder, no pas a canviar la seva titularitat. Així, és il·lustratiu el que va escriure Graham Greene arran de la seva darrera visita a Castella el 1982. Després d'uns dies viatjant amb gent del país en un sis-cents, escriu en el seu deliciós *Monsenyor Quixot*, publicat en català a Proa el 1988: "França ja no sembla el país de Molière ni Londres la ciutat de Shakespeare. Només a Castella i a Rússia el temps s'ha aturat".

LA COMPARACIÓ ENTRE CASTELLA I RÚSSIA és d'allò més interessant. Tots dos països són els extrems geogràfics d'Europa i han hagut de ser molt sovint els vigilants fronterers del continent enfront d'invasions africanes i asiàtiques, respectivament. Això explicaria la seva marcada vocació, "mitad monje mitad soldado". Si s'està acostumat, però, a tenir l'espasa en una mà i la justificació de la violència a l'altra (Juan de Mariana, jesuïta, 1598), quan no s'han de repel·lir agressions externes, es cau en la temptació d'expandir-se a costa de petits països veïns, ja siguin bàltics o mediterranis. En aquestes coses pensava quan veia el diligent i incondicional suport d'Aznar a les solucions de Putin a Grozni, a l'escola de Beslan o al teatre segrestat de Moscou.

GRAHAM GREENE COMPARA DE CASTELLA I RÚSSIA el seus mateixos paisatges físics (*meseta* i estepa) i un mateix clima extrem (molt de fred a l'hivern i molta calor a l'estiu). La geografia i el clima marquen molt la manera de ser i de veure el món, fins al punt que el gran escriptor anglès insinua també un paral·lelisme en la seva expressió religiosa: la mística elevada i extrema de Sant Joan de la Creu i de Santa Teresa de Jesús és molt semblant a les il·luminades reaccions dels germans Karamàzov de Dostoievski (traduïda brillantment al català per Joan Sales). Quin contrast amb l'espiritualitat mediterrània! A tota la riba nord del Mare Nostrum el cristianisme és d'expressió majoritàriament franciscana, on la suavitat del clima i la bellesa del paisatge inspiren un missatge de pau i de germanor més arran de terra. I és que sant Francesc és, naturalment, gòtic.

THOMAS MANN TAMBÉ ENLLAÇA amb aquesta comparació al seu clàssic *La muntanya màgica* (Proa, 1994, 3a edició), escrit el 1924. Hans Castorp, el malalt tísic reclòs al sanatori, s'entreté

XAVIER RAMIRO

"Avui Castella ha progressat i s'està situant de nou al món, però Espanya endins roman el seu esperit reclòs, la Castella eterna"

fent explicar als seus companys els viatges que han fet. La bella Clàudia prefereix el Kremlin que l'Escorial, que és titllat de castell inhumà, tot dient textualment: "Castella és molt àrida i dura, s'hi viatja molt malament i la gent són mig moros... m'ha agradat molt més la dansa popular de Catalunya, la sardana. Jo també vaig afegir-me al ball, s'agafen tots de les mans i ballen en rodona, la plaça és plena, és humà. M'he comprat una gorra blava com la que duen tots els homes i els nois del poble, me la poso sovint per a la cura de repòs".

AVUI CASTELLA HA PROGRESSAT i s'està situant de nou al món, però Espanya endins roman el seu esperit reclòs, la Castella eterna. Enfront de la duresa del seu caràcter, i contra el tòpic, el català és el més romàntic i sentimental dels po-

bles ibèrics, tal com deien Francesc Cambó i Carles Cardó. Aquest darrer, canonge fidel al cardenal Vidal i Barraquer, i del qual el franquisme va censurar la seva *Història espiritual de les Espanyes* (Claret, 1977), va escriure una lúcida *Meditació catalana* ara fa cinquanta anys, ben actual i vigent. Una nació ve definida, afirma, més per la voluntat de ser que per la llengua o el dret, i en el debat hispànic les virtuts castellanques (unitat en els temes importants, voluntat absoluta en política, coratge, fidelitat) s'imposarien als vicis catalans. La grandesa de Castella es copsa pensant en l'aventura americana. La reconciliació per sobre de tanta declaració radiofònica histriònica pot venir d'escoltar motets de Tomás Luis de Victoria.

¿DE DEBÒ ARA CASTELLA CEDIRÀ SOBIRANIA real amb diàleg i sense tensió, de bon rotllo? Respectant la legalitat vigent, per exemple, mai no s'hauria posat en marxa una televisió catalana amb vocació de qualitat i ambició de lideratge com es va fer el 1983. Amb què estem pressionant l'adversari? Enric Juliana escrivia a *La Vanguardia* fa poc que passi el que passi no hi haurà eleccions anticipades a Catalunya. Davant la solemne promesa incomplerta de Zapatero, però, si parlés el poble, ¿no es produiria, molt probablement, una reducció de la presència parlamentària dels tres partits d'obediència espanyola? Per si algú encara rumia aquestes coses, un recordatori també de Carles Cardó: "La independència no es demana, es proclama i es defensa".

Marçal
Sintes

Una de les virtuts de l'opa de Gas Natural sobre Endesa és que ens mostra de forma descarnada quina és la realitat del sistema en què desafortunadament ens trobem immersos. Acabem de veure com els membres d'un organisme tan important com és el Tribunal de Defensa de la Competència feien exactament el que els partits que els havien proposat volien que fessin. Els del PSOE, a favor de l'operació; els del PP, en contra. Com que hi ha majoria dels segons, doncs el dictamen ha sortit negatiu per a l'opa. Els aspectes tècnics de l'afer no els han importat gens. Cadascú ha servit l'amo que en el seu dia el va col·locar. El mateix va ocórrer en el cas de la Comissió Nacional de l'Energia. Però amb la diferència que aleshores l'opa va rebre la llum verda, ja que els membres recomanats pels partits favorables eren més. (Cal fer una menció al senyor Sierra López, que es va abstenir malgrat haver obtingut el càrrec de la mà dels populars.) Ambdós casos il·lustren perfectament una malura que abasta tota mena d'empreses, institucions i organismes públics i semipúblics, així com també les grans empreses privatitzades i associacions i entitats de diferent naturalesa. A Espanya, a Catalunya, allò que sobre el paper figura que ha de ser independent dels partits resulta que, en realitat, mai no ho és. Entre els països desenvolupats, aquest problema terrible es presenta amb especial virulència en els llatins. I és un problema que té molt difícil solució, ja que és conseqüència d'una determinada cultura, entesa com la jerarquia de valors que orienta la manera de fer d'una societat.

m.sintes@hotmail.com